

„Gazeta Przemyska” wychodzi w każdy czwartek i niedzielę.

Przedpłata wynosi:

tak w miejscu

jak i z przesyłką pocztową
rocznie 6 zł. — ct
półrocznie 3 „ — „
kwartalnie 1 „ 50 „
miesięcznie — „ 55 „

Kumer pojedynczy 7 ct.

GAZETA PRZEMYSKA.

Biuro redakcyi w kamienicy p. Głównego w Ryuku otwarte godzinami przed południem od godz. 12 — 2 i wieczorem od godz. 5 — 7.

Cena ogłoszeń:

po 5 ct. za miejsce wiersza drobnego druku. Cena drobniejszych ogłoszeń po 2 ct. od słowa. Cena ogłoszeń najmów po 1 ct. od słowa.

Przedpłata ogłoszenia przyjmowana przez Administracyę w Przemyślu.

Rękopisów nie zwraca się. Listów niefrankowanych nie przyjmuje się.

KALENDARZ.

Listopad	Święta rzymsko-katolickie	Święta greckie
15. niedz.	D. 26 po św. Stanisł.	N. 21 po Sosz. Hl. 4
16. pon.	Otmara Op.	Joannyka Pr.
17. wtorek	Salomei P.	Hałaktyona M.
18. środa	Ottoma Op.	Pawła Ar.

Odezwa do Rodaków.

Rodacy! Jest narodu żyjącego świętym obowiązkiem postarać się, aby jego bojownicy, trudem, niedolą, wiekiem skolatani, chleb zasłużonych mieli zapewniony. Naród, któremu drogą jego przeszłość, nie powinien dopuścić, aby patryoci, co dali miłości Ojczyzny dowody, nie doświadczyli wzajem miłości narodu, narodowej nie mieli opieki. Szermierze wolności, których już niewiele, co lat temu sześćdziesiąt niesli życie w ofierze na Ojczyznę zbawienie, co przeżyli tysiące z ręki wroga poległe, lecz stracili majątek, postradali zdrowie, ostatki życia winni mieć życie spokojne. Jednak niestety tak nie jest. Towarzystwo opieki weteranów polskich z roku 1831 ma zasoby tak skąpe, że niebawem zabraknie wsparcia dla staruszków. A potrzeba im tego, bo czasy zbyt ciężkie i w dodatku choroba wielu nawiedziła.

Gdy właśnie nadchodzą dwa dni pamiątkowe: rocznica powstania i śmierci Adama, gdy w te dni po kraju urządzić się będą wieczorki, odczyty, albo przedstawienia, skorzysta należy z takiej sposobności i dochód przeznaczyć kasie weteranów. Pamiętajcie rodacy! o tych bohaterach, którym niedługo jeszcze życie przeznaczone i ślicie pieniądze, jakie uzyskacie, na ręce dra Bernarda Goldmana (Lwów Jagiellońska 3)

We Lwowie w listopadzie 1891.

Josef Kujda Janowski, Platon Kostacki, Apolinary Stokowski, Leon Synoczynski, Ludwik Zelonka

Przegląd polityczny.

Przemyśl, d. 14. listopada 1891.

Wszystkie dzienniki europejskie komentują onegdajszą mowę cesarza Franciszka Józefa, wypowiedzianą w odpowiedzi na przemówienie prezydentów obu delegacji. Z dzienników rosyjskich na razie dochodzi nas głos *Nowosti*. Mowa cesarska — pisze — brzmi niewątpliwie pokojowo; nasuwa się jednak z drugiej strony niepokojące pytanie, czy ona czego przypadkiem nie przemleczła i czy liga pokojowa nie ma jakich ukrytych zamiarów zakłócenia istniejącego pokoju? Dzienniki francuskie wyrażają sprzeczne opinie. *Journal des Débates* jest zdania, że wstrzemięźliwość austriackiej mowy tronowej tłumaczy się jedynie zwiększonymi żądaniem wojskowymi. *République Française* nie widzi w niej nic niepokojącego. *Figaro* sądzi, że jasne i proste oświadczenia cesarskie sprawią w Europie lepsze wrażenie, niż wymuszony i niewyraźny optymizm Salisburyego. Przy tej sposobności ten sam dziennik daje wyraz trochę oryginalnemu spostrzeżeniu, że się zanosi na zbliżenie pomiędzy Austrią a Rosją. Z głosów prasy niemieckiej zwraca na siebie uwagę artykuł *Berliner Tageblattu*, który oświadcza, że mowa tronowa cesarza Franciszka Józefa jest najbardziej pokojową ze wszystkich, jakie kiedykolwiek były wypowiedziane i dodaje: „Jeżeli pojawiają się tu i ówdzie głosy, które uważają, że ustęp mówiący o niebezpieczeństwach zagrożonego pokoju jest symptomem niepokoju, przyczyną tego nieporozumienia jest to, że się wyrysa jedno zdanie ze związku całej mowy.” Na giełdzie berlińskiej ustęp „o niebezpieczeństwach politycznego położenia Europy” wywołał niepokojące wrażenie. *Börsencourier* jednak sądzi, że okoliczność tę przypisać należy głównie wewnętrznej słabości giełdy; zdaniem jego bowiem mowa nie wzbudza najmniejszych obaw politycznych.

Omawiając mowę cesarza austriackiego do delegacji, pisze *Journal de St. Pétersbourg*: „Nadzieje i życzenia cesarza Franciszka Józefa podzielać będą wszędzie tam, gdzie utrzymanie pokoju europejskiego, z zastrzeżeniem i zachowaniem wchodzących w grę uprawnionych interesów, słusznie uważane jest za najpewniejszą i najskuteczniejszą drogę do szczęścia i dobrobytu narodów.”

Żle się dzieje....

II.

W poprzednim artykule zaznaczyliśmy, że bieda urzędników niższych i tych wszystkich, którzy żyją ze stałej płacy miesięcznej, lub tygodniowej w 3 większych miastach naszego kraju t. j. w Krakowie, Lwowie i Przemyślu dobiegła do punktu kulminacyjnego. Przeciw nędzy bronią się ci męczennicy oszczędnością. Tak jest, w każdej rodzinie urzędniczej i w rodzinach pobierających stałe płace, od lat dwóch zaczęto oszczędzać. Zapytajmy się na czem? Oto na mieszkaniu, ubraniu, bieliznie i pożywieniu. Z trzech pokoiów przeniesiono się do dwóch, lub do jednego; w śródmieściu i ulic głównych na przedmieścia lub uliczki boczne. Surdut, załutkę, paletot, kapelusz nosi się obecnie rok dłużej, rękawiczki, stały się zbyt ciężkie, szklanka piwa wybrykiem, cygaro lepsze, tytoń droższy, trwonieniem grosza. Na tem nie koniec. Każdy urzędnik, czy to państwowy, czy autonomiczny, czy prywatny, czy koncypient adwokacki, czy notaryalny nie może przecie mieszkać na poddaszu albo w suterencach, nie wypaść, aby sam zamiatał, drwa rąbał i wodę nosił. Stanowisko, chociaż skromne, jakie zajmuje w społeczeństwie, zmusza go do zachowywania dekorum na zewnątrz. Chcąc tegoż wymaganiom zadość uczynić posiada oszczędność aż do okłamywania żołądka. Pracownicy, bez których wszystkie urzędy, instytucje publiczne, kancelarye adwokackie i notaryalne, banki, kantory kupieckie, fabryki, zakłady przemysłowe istnieć nie mogą, trują siebie i swoje rodziny dla oszczędności. Mięso jadają zaledwo dwa razy w tygodniu, kawę i herbatę zastępują surogatami, nabiał spożywają fałszywany dzieci odżywiają chlebem i mącznymi potrawami. Jakże to za sobą pociąga skutki, udowadniają liczby wykazów śmiertelności, w przerażający sposób mnożące się choroby piersiowe, nężyty żołądkowe, wycieńczenie, bezkrewność, wszystko cierpienia spowodowane mieszkaniem w ciasnych, bez światła

i powietrza pokojach, złem odżywieniem i brakiem ruchu, pracą nad siły.

Przeważna liczba tych pariasów pobiera płace od 600 do 800 zł. rocznie; większa ich część obciążona jest rodziną.

Ułożmy więc sobie preliminarz rocznych wydatków np. urzędnika zamieszkałego w Przemyślu, żonatego, ojca dwojga dzieci, pobierającego pensyi 800 zł.

Pomieszkowanie składające się z dwóch pokoi i kuchni miesięcznie 16 zł.	rocznie	182—
Suknie, bielizna, obuwie i pranie		200—
Opał i światło		111-60
Sługa		36—
Tytoń i cygara dziennie 15 ct. rocz.		54—
Książki i przybory naukowe dla dzieci		30—
Czesne i inne wydatki szkolne		30—
Wydatki nieprzewidziane		40—
	razem	683-60

Zostaje więc na wyżywienie 5 osób stałe oszczędności 60 ct. rocznie, czyli około 32 centów dziennie!

Zachorować i umrzeć nie wolno nikomu, wara pójść do teatru, na koncert lub zabawę, książki i czasopisma są wzbronione!

I cóż wy na to Szanowni posłowie i Szanowne Kolo polskie! Czy dodatek drożyzniany prócz urzędnikom i sługom kolei państwowych, innym urzędnikom niższym w Krakowie, Lwowie i Przemyślu nie jest potrzebny?!

Requiescat in pace!

I stało się to, co dziennikarstwo niezawisłe w kraju przewidywało i przepowiedało: Sprawa decentralizacji kolei upadła!

Notujemy poniżej bez wszelkich komentarzy głosy dzienników wiedeńskich w tej sprawie tak ważnej i doniosłej dla Galicji. *N. Fr. Presse* pisze: „Z uchwał rady ministrów co do decentralizacji zarządów kolei państwowych pokazuje się z wszelką pewnością, że pomysł decentralizacji zupełnie pogrzebany. Rada ministrów

ZYGZAKIEM.

„Ut sementem feceris, ita metes.”

„Und die Nase kam von Oben“... To wszystko, co *Gazeta* począwszy od dnia 29 maja 1887 roku po dzień dzisiejszy t. j. po 15. listopada 1891 roku pisała, stało się ciałem na czwartkowym posiedzeniu rady miejskiej. Zdawało mi się, gdy patrząc z galerji na łysiny ojców miasta, słuchając z nabożeństwem referatu zastępcy burmistrza, iż czyta artykuł zredagowany dla *Gazety* pod tytułem: „Nieporządki miejskie i jak im zaradzić.” Tymczasem nie był to ptód pióra wałcha tylko ukaz z góry, zredagowany przez c. i k. Wojskowość, Namiestnictwo, Wydział krajowy i Radę powiatową, nakażujący pod grozą rozwiązania reprezentacji miasta, aby co rychlej uchwalila nowy plan regulacji Przemyśla. Sprawozdanie referenta było nader drastyczne; chcąc je Szanownym Czytelnikom, podać tak wiernie, aby na nich to samo wrażenie wywarło, jak na mnie, muszę się uciec do rymów i zacytować dosłownie kilka ustępów z „Pieśni o naszym grodzie”, które

przyniosła *Gazeta* w „Kąciku humorystycznym” w latach 1889 i 1890.

„Bacność na nos! Czujesz wonie,
Jakie z sieni ciemnej głębi,
Gdzie mazmatów drzemią tonie,
Przeciąg zgnily ku nam kłębi!?

leń ciepłarnia jest podwórze,
Dla bakcyliów raj nad rajem;
To Przemyśla wonne róże,
Które w upominku dają . . . .”

Czyli prozą (zachowuję styl urzędowy referatu): „Ponieważ główne ulice miasta ciągną się przeważnie od zachodu ku wschodowi, okna mieszkań wychodzą na północ a tyły domów obrócone są ku południowi, co w mieszkaniach powoduje brak światła i powietrza, zaś na podwórzach, w spiekocie słonecznej powstają fermentacje nader szkodliwe zdrowostanowi miejskiemu, więc . . . .”

Wracam znowu do rymów:

„W miasta sercu, środku samym,
Stek zaulków takiej woni,
Że się kanał zda balsamem;
Przejścia bruk koszlawy broni,
I ściek pełen nieczystości;
Zakamarków tu b. z. lika,

Z stromych dachów pochyłości,
Śmierć na ciebie żąb wytyka;
Zimą bowiem śnieg i lody,
Grozą członkom, grozą głowie,
Latem płyną na cie wody,
Z inną ceczą po połowie;
Kiedy słotno, błoto płynie,
Co jak wrzód się straszny ropi,
W skwar człek znowu w kurzu ginie,
Nikt go nigdy nie pokropi.

Nad tem piekłem — prawdy słowa —
Smród straszliwy i mikroba,
I zaraza wciąż gotowa,
Kopać rychło liczne groby . . . .”

A teraz prozą (styl referatu): „Środek miasta zajmuje dzielnica zamieszkała przez żydów, dzielnica drwiąca wprost z wszelkich przepisów policyi budowniczej i higieny; znaczny też kompleks zabudowań tamże się znajdujących wypadnie zburzyć.”

Chociaż odczytanie referatu poprzedziła mówka wstępna p. burmistrza, podająca radzie w postaci pigułki ocukrzanej nagłość uchwalenia wniosku magistratu, senatorowie przemyscy drgnęli na stołach kurulskich. Niedźwiedziowi pod nimi zrobiło się gorąco, serca ich ogarnęła obawa o

najcenniejszą perłę grodu o „Żydowskie miasto!” Więc mąż ratujący Izraela w każdej potrzebie, jako to czynił swego czasu Mardocheusz zasłaniając leibgardyę Jehowy przed srogim Hamanem, wstał i rzekł: „Żali na ślepo mamy burzyć przybytki wiernych Panu?.. Zbierzmy się i przypasawszy sandały idźmy w ową krainę, aby bronić braci naszych itd. itd...”

A słuchający słów tych przyklasnęli mu; a gdy postawił wniosek na wybór siedmiu mężów sprawiedliwych z tem, by ci się tego dzieła podjęli, wybrano ich mówiąc: „Idźcie i ratujcie Jeruzalem!”

I takim sposobem stało się, iż wybrano z łona rady miejskiej komisję ratunkowo-architektoniczno-regulacyjną, której skład podaje *Gazeta* w „Sprawozdaniu z posiedzenia Rady miejskiej.”

Jeżeli Szanowni Czytelnicy zechcecie sobie przypomnieć bajkę o osle Buri-dana, natenczas pojmiecie co spowodowało radę do wyboru komisji ratunkowo-architektoniczno-regulacyjnej. Owoż przedstawicie sobie — o waszej fantazyi nie wątpię — że na czwartkowym posiedzeniu rady położono przed ojca miasta dwie wiązki siana równej objętości. Jedną np. z napisem: „Posłuch dia pana burmistrza,”

OCENIONE i POLECONE przez Towarzystwo lekarskie krakowskie (komisyja przem. lekarska) do l. 340 z dnia 27. kwietnia 1889.

MEDAL ZASŁUGI
Wystawa higieniczno lekarska
Lwów 1889.

Za

MEDAL ZASŁUGI
Wystawa higieniczno lekarska
Kraków 1891.

W I N A L E C Z N I C Z N E

wyrobu aptekarza **ZYGMUNTA JANA KALICKIEGO**

WINO CHINOWE, WINO CHINOWO ŻELAZISTE, WINO PEPSYNOWE, WINO PEPTONOWE WINO RUMBARBAROWE

Flaszka wina leczniczego kosztuje 1 zł. 50 ct. — Główne składy: W aptece pod Gwiazdą w Przemyślu, WP. Wiśniewskiego aptek. w Krakowie, WP. Kochanowskiego aptek. we Lwowie, oraz i w innych aptekach dostać można.

W sali teatralnej na Zamku w Przemyślu
nieodwołalnie tylko we wtorek 17. i środę 18. listopada 1891 o g. 7^{1/2} wieczorem
daje przedstawienia

EDEN-THEATER

Podaje się tutejszej P. T. Publiczności, jakoteż Okolicy najuprzejmiej do wiadomości, że głośnyma cały świat, między narodowy, jedyny w swoim rodzaju egzystujący

oryginalny „EDENTHEATER“ tu przybył.

Gdy „Edentheater“ niedawno w Wiedniu z bezprzykładnym skutkiem debiutował, daje tu z wszelkimi dekoracyami, aparatami i przyrządami

tylko dwa wyborowe przedstawienia!

Te w najnowym sm odniejszym urządzonofantastyczn ei misterne przedstawienia, obejmują cały rząd pełnych podziwu i tajemniczości zwyż tysiąca odmian. Między temi będzie wiele dotąd niebywałych i tu jeszcze niewidzianych

Oryginalno sensacyjnych widowisk

Yum-Yum
The Original Mikado
Jongleuse.

a mianowicie: Podróż przez świat niemożliwości, Pełna tajemniczości głowa olbrzymia. Modny Paryż. Jarmark cyganów. Czarowny magnes. Styria etc. — Nastąpią znakomite sceny, zaczarowane obrazy z imponującymi dekoracyami i zmianami, kolosalnie dziwne maski (kostiumowane grupy,) z wycieczki w błyskawicznych pościgach naokoło ziemi, zjawiska natury, Fatamorgana.

Miss Edith
die Koryphäe der
Luft.

Nowość! Sensacyjna Nowość! STROBAŁKA! (perska chata)

Niedocieczone! **Po raz pierwszy okazywano!** zagadkowy!

FENIKS: Spalenie żywcem kobiety aż do kości i wskrzeszenie jej z popiołów.

Największy sensacyjny „T.iks“.

Chwilowe zniknięcie wielkiego żywego konia z furmanem na otwartej scenie przed oczyma publiczności.

CENY MIEJSC: Łoża 5 zł., krzesła po 1 zł. i po 70 ct., galeria 40 ct. pp. studenci 30 ct., Sprzedaż biletów w handu WW. Doskowskiego i spółki, a wieczorem przy kasie.

Szczegółowe programy nabyć można przy kasie po 10 ct. Program co wieczora nowy.

Niniejszem zawiadamiamy Szanowną P. T. Publiczność, że

Filia wiedeńska

HEILMANA KOHNA i SYNÓW

ul. Franciszkańska 156 I. piętro, (naprzeciw wieży zegarowej)

została bogato zaopatrzoną w wielki wybór gotowych

sukien męskich i dzieciennych

na sezon jesienny i zimowy

w własnym zakładzie wykonywanych, w najnowszym fasonie,
po zdumiewająco niskich cenach.

Aby uniknąć pomyłek, uprasza się Szanowną P. T. Publiczność
dokładnie uważać na numer domu, gdzie nasz magazyn się znajduje.

Z uszanowaniem **Heilman Kohn i Synowie.**

Składy nasze: w Wiedniu, w Przemyślu, w Krakowie, we Lwowie, w Czerniowcach, w Bielsku, w Opawie, w Pilźnie, w Tarnowie, w Rzeszowie, w Jarosławiu i w Stanisławowie.

SWIEŻE

WODY MINERALNE

krajowe i zagraniczne

do nabycia

w aptece „pod Opatrznością” F. BAJERA w Przemyślu.

APTEKA
Schwarza w Przemyślu

PIWO SŁODOWE II R. WINA LE
CZNICZE Mikolaischa i francuskie,
KONIAK KURACYJNY PINET CA-
STILLON,
koninkowo słodowy wyciąg przeciw
KASZLOWI i CHRY CE
LZIÓKA PERSIOWE Dr. Seeburgera.

PRACOWNIA WARSZAWSKA
konfektowy
damskich i dzieciennych
przy ul. Wodnej w kamienicy Dauera i piętro
W PRZEMYŚLU
w dniach ośmiu po otrzymaniu ze
mównia wszelkie tualety damskie
z elegancją i gustem wytworzone
podług ostatnich modeli paryskich.
Fason kretonowej sukni 5 zł.,
wełnianej 6 zł., jedwabnej 7 zł.

NAJNOWSZE
PORTIERY, KOTARY i FIRANKI WSCHODNIE
KAPY na ŁÓŻKA
w wielkim wyborze
OTRZYMAŁ NA SKŁAD NOWY MAGAZYN
LUDWIKA SEDLACZKA
w Przemyślu na „BRAMIE.”

Poleca takwe po cenach nader niskich bez konkurencji:

Ceny Portjer i Kotar za parę: Aleksandria 3 15 Panama 3 75 Genie 4 80 Hong-Kong 5² Barcelona 7 50 Catania 7 90 Messina 10 70 Timbuctu 16 50 Mekka 25² Mikado 8² Ceny Kap za parę: Victoria 7 20 Corso 9 20 Edel 12² Margotta 13 20 Siedenne 15 70 Italia 17² Abazzia 18 20 Mylord 18 20 Francisca 22 70.

Chodniki manilowe, kokosowe; Tapestry taniej jak wszędzie:
Cena manilowych za metr 21, 48, 54, 60, 75 ct. Cena kokosowych 1 zł. s erok. 90 cm. z bordą 1 30. Cena Tapestry metr 2² — najnowszy 2 60
Poleca również po cenach najniższych: Kocyki pluszowe, flanelowe i inne zaczynając od 3 80 do 12² — Dywaniki pluszowe salonowe pod nogi, franki białe i kolorowe. Na zimę ubrania męskie, koldry, chustki do okrycia, plety męskie chustk na dolmany, bielizna Jaegiera, Pończuchy i skarpetki ciepłe, kamazki, chustki włóczkowe rękawiczki etc.

Czysto lniane płótna i weby

pod gwarancją tylko najlepszej jakości 64 łokci już za cenę 14 50 stopniowo wyżej. Bielizna męska i damska, koszule męskie po cenach 1 — 1 40, 1 75, 2² —, 2 50.

Barachany i flanely kolorowe francuskie oraz inne wełniane materye na suknie damskie, kangaruy na pokrycia futer i na żakiety. Piki białe barchetowe. **Oweza wata najlepsza kilo 2 50.**

PRÓBKI NA PROWINCYĘ GRATIS i FRANCO.